یادداشت

نقش ایران در امنیت عرضه انرژی اروپا

رضا وثوقی

ایران با داشتن ذخایر انبوه انرژی و نیز به دلیل استعدادهای طبیعی سرزمینی و موقعیت جغرافیایی اش بی تردید یکی از محورهای مهم اتکای جهان صنعتی در دسترسی به انرژی مورد نیازش در دهه های بعدی خواهد بود.نفت ایرانی ۱۰۲ سال است که روانه بازارهای مصرف جهان می شود اما در سپهر انرژی جهان آنچه که نقش و جایگاه ایران را به عنوان یک تامین کننده پراهمیت انرژی تثبیت خواهد کرد ذخایر گاز طبیعی ایران است.وجود ۲۹ تریلیون متر مکعب گاز طبیعی و در اختیار داشتن دست کم ۶ مخزن از بزرگترین مخازن گازی جهان ایران را در جایگاهی قرار داده است که قادر است با برنامه ریزی صحیح و موثر ذخایر گازی خود را به ابزارهای تولید قدرت اقتصادی و حتی سیاسی تبدیل نماید.در این میان حوزه استراتژیکی که توجه به آن رمز ظهور قدرت اقتصادی گاز محور ایران خواهد بود ،قاره اروپا و جامعه صنعتی و نیازمند انرژی این قاره است.برآوردها نشان می دهد از سال ۲۰۲۰ به بعد تولید گاز اروپا در منحنی نزولی قرار خواهد گرفت و رو به سوی کاهش خواهد گذارد.در همین دوره نرخ تقاضای گاز طبیعی در میان کشورهای جهان با رشدی ۷۸ درصدی مواجه خواهد بود که نقطه اوج آن اگرچه متعلق به کشورهای آسیای شرقی و بالاترین حجم تقاضا مربوط به خاورمیانه است اما کانون اقتصادی و جذاب این برآورد بازهم متعلق به قاره سبز خواهد بود.با توجه به آشکار بودن افزایش نیاز اروپا به گاز طبیعی در دهه دوم و سوم قرن حاضر و با رصد شرایط اقتصاد گازی و ذخایر ایران می توان این گونه اظهار نظر کرد که جمهوری اسلامی ایران قادر است با برنامه ریزی مبتنی بر واقع گرایی کلید امنیت عرضه انرژی به اروپا را در تهران نگه دارد.برای بررسی جامع تر نقش ایران در امنیت عرضه انرژی اروپا کافی است به این موضوع توجه کنیم که در خلال سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۳۰ میلادی واردات گاز اروپا حدود ۲۵۰ میلیارد متر مکعب در سال رشد خواهد داشت و ممکن است به رقم ۷۰۰ میلیارد متر مکعب برسد. در این میان برخی کارشناسان معتقدند برنامه ریزی بلند مدت روسیه برای در اختیار داشتن انحصار بازار گاز ی اروپا مانع از اجرا شدن هر نوع سیاست توسعه بازار توسط سایر تولیدکنندگان گاز در جهان خواهد بود اما نگارنده با رد این نظریه معتقد است روسیه تا سال ۲۰۱۵ میلادی قدرت ذاتی خود برای نگه داشت انحصار بازار تامین گاز اروپا را به گونه ای آرام و بی سر و صدا از دست خواهد داد؛ علاوه بر این که نمی توان علنی شدن خواست و میل اروپاییان برای متنوع سازی سبد تامین انرژی گازی شان را انکار کرد ،مشکلات و موانع فراروی صنعت گاز روسیه در توسعه تکمیلی صنایع تولید گاز و نیز افزایش میزان مصرف گاز در داخل روسیه را نیز نمی توان نادیده گرفت ،مجموع این عوامل موجب می شود تا شکسته شدن تابوی بازار انحصاری گاز اروپا به یک واقعیت بدل گردد،هر چند روسها با فرصت شناسی سعی کرده اند در سالهای اخیر ضمن حضور در طرح های تولید گاز کشورهای خاورمیانه در کسوت سهامدار و شریک پنهان خطوط لوله انتقال گاز به اروپا وارد شوند اما با این حال نباید فراموش کرد که حتی با وجود این فعالیت های روسیه بازار پر تقاضای اروپا به حضور ذخایر گازی غیر روسی روی خوش نشان خواهد داد؛تاکنون الجزایر و قطر تلاش کرده اند با طراحی مدارهای تامین انرژی گاز اروپا بر مبنای گاز طبیعی مایع شده در ساختارهای رو به شکل گیری بازار جدید گاز اروپا سهمی در اختیار داشته باشند اما واقعیت اینجاست که خطوط لوله اصلی ترین آوردگاه بازاریابی گاز در اروپا خواهند بود.داده های آماری نشان می دهد کشورهای شمال آفریقا و خاورمیانه کانون های مستعد تامین انرژی گازی اروپا در سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۳۰ خواهند بود؛از دیدگاه امنیت ملی اتحادیه اروپا روی آوردن به هر یک از این حوزه ها باعث تقویت مواجهه سیاسی اروپا با روسیه خواهد شد.در منطقه خاورمیانه اما هم به لحاظ حجم ذخایر و هم از نظر موقعیت جغرافیایی ایران یگانه کشوری است که قادر خواهد بود امنیت عرضه انرژی پایدار به اروپا را تضمین کند.نگاهی به روند تولید ،میزان مصرف داخلی و صادرات گاز طبیعی ایران نشان از آن دارد که این کشور قادر خواهد بود برای دست کم ۴۲ سال اصلی ترین تامین کننده گاز اروپا باشد.ایران اگرچه تاکنون در طرح «نوباکو» که بزرگترین طرح واردات گاز اروپا از حوزه غیر روسی است امکان و مجال مشارکت نیافته است ،اما با رایزنی های سال ۲۰۱۰ میلادی میان ایران - عراق و سوریه تفکر خط لوله ای جدید از ایران به حاشیه مدیترانه و گذر از بستر این دریا برای رسیدن به خاک اروپا شکل گرفته است که به اعتقاد تحلیلگران اگر این ایده به مرحله عمل برسد، ایران مهم قدرت گازی خود در قاره سبز را با موفقیت کوبیده است.همه این تحلیل ها اما تنها زمانی می تواند به مرحله اجرا برسد که نوعی تعامل و تفاهم سیاسی پایدار میان ایران و اتحادیه اروپایی شکل گرفته باشد،چه در غیر این صورت همه این تحلیل ها آرزوهایی نهاده شده بر آب است،موضوع پرونده هسته ای ایران که طی سالهای اخیر به عامل کاهش تعامل میان ایران و اتحادیه اروپایی بدل شده است در شرایط فعلی سوژه ی اصلی مذاکرات ایران و اروپا است،هرچند برآوردها نشان می دهد ،مساله هسته ای ایران با جدیت دو طرف بر تداوم مذاکرات تا سالهایی نزدیک رفع و حل خواهد شد اما شایسته است تا ایران با دوراندیشی اقتصادی منتظر تعیین تکلیف پرونده هسته ای نمانده و با اجرایی کردن مقدمات طرح های صادرات گاز به سوی اروپا، ورود کشور و به جرگه تامین کنندگان برتر انرژی مورد نیاز قاره سبز جلو انداخته و آنرا به فرصتی در لبه پرتگاه بدل نسازد. کشور قطر به عنوان رقیب منطقه ای ایران در عرصه اقتصاد گاز محور توانسته است در سالهای گذشته طرح های بلندپروازانه ای را در زمینه تولید و صادرات LNG محقق سازد،این کشور هم اکنون یکی از صادرکنندگان بزرگ این نوع گاز به جهان است و به دلیل مصرف داخلی اندک قادر خواهد بود برای سالهای طولانی جزو تامین کنندگان گاز در جهان باشد،ایران در راهبردها و سیاست های مربوط به صادرات انرژی خود باید مراقب تحرکات این رقیب خوش شانس همسایه باشد،گرچه اروپایی ها تامین گاز از طریق خط لوله را بسیار امن تر از کشتی های LNG بر می دانند، اما در صورتی که قطر و در مرحله بعدی الجزایر بتوانند خود را به عنوان تامین کنندگان گاز اروپا در فضای روانی این قاره جا بیندازند ،دیگر به زحمت بتوان فضای مطلوب در مراودات انرژی با کشورهای این قاره را یافت .یک گام مهم دیگر که می تواند در حضور ایران در راهبرد امنیت عرضه انرژی اروپا و کسب دستاوردها و آثار بعدی آن برای ایران موثر واقع گردد،ایجاد موقعیت حضور در طرح های گاز ی ایران برای آن دسته از شرکت های اروپایی است که به صورت تخصصی در حوزه تامین گاز این قاره فعالیت می کنند،این شرکت ها در صورت یافتن فرصت حضور در طرح های توسعه گازی ایران می توانند بازاریابی توسعه ای گاز ادان در اروپا را نیز انجام دهند و مسیر تبدیل شدن ذخایر گازی ایران به عوامل شکل گیری قدرت اقتصادی گاز محور ایران را تسهیل کنند.

در مذاکرات میرکاظمی و تانربیلدیز بررسی شد:

ترانزیت و سرمایه گذاری ترکیه در میدان های گازی ایران، محور اصلی مذاکرات

مهندس اوجی: حجم صادرات گاز به ترکیه افزایش می یابد

دانش نفت:دکترسیدمسعود میرکاظمی با تاکید بر توسعه روابط ایران و ترکیه در زمینه انرژی، ترانزیت و سرمایه‌گذاری ترکیه در میدان های گازی ایران را از مهم ترین محورهای نشست مشترک با همتای ترک خود اعلام کرد.

دکتر سیدمسعود میرکاظمی در حاشیه دیدار با تانر ییلدیز، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه، با بیان این که در این جلسه مشترک، مسائل مورد علاقه دو کشور در زمینه انرژی به بحث و تبادل نظر گذاشته شد، افزود: با توجه به درک متقابل ایران و ترکیه از مسائل و مشکلات یکدیگر، روابط دو کشور در سطح بسیار خوبی قرار دارد؛ از این رو به راحتی می توانیم مشکلات یکدیگر را حل و فصل کنیم. وزیر نفت افزود: رکود جهانی، مشکلات ترکیه در زمینه مصرف گاز، علاقه مندی این کشور برای ترانزیت گاز ایران به کشورهای دیگر، همچنین سرمایه گذاری شرکت های خصوصی ترکیه در صنعت نفت ایران، از دیگر محورهای این نشست مشترک بود.

ادامه نشست مشترک ایران و ترکیه

وزیر نفت با تاکید بر این که جمهوری اسلامی ایران، یکی از تامین کنندگان عمده نفت و گاز ترکیه است، گفت: هم اکنون قرارداد بلندمدتی میان دو کشور در زمینه تامین گاز وجود دارد که از سال گذشته ایران حجم گاز صادراتی خود به ترکیه را به روزانه ۳۰ میلیون متر مکعب رسانده است. تانر ییلدیز، وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه نیز در این مراسم با یادآوری دیدارهای مثبت مقام های دو کشور در زمینه نفت و گاز گفت: در این نشست، در زمینه تحکیم پیوندها و روابط پیشین میان دو طرف به توافق کامل رسیدیم.وی با بیان این که ایران یکی از بزرگ ترین تامین کنندگان نفت و گاز ترکیه است، گفت: مقدار ذخایر نفت و گاز ایران برای همه دنیا آشکار است، از این رو دو کشور می توانند به صورت دو جانبه و چند جانبه با یکدیگر روابط تجاری در زمینه نفت و گاز داشته باشند، زیرا هم اکنون در همه موضوع ها با یکدیگر تفاهم داریم. ییلدیز گفت: با توجه به این که تاثیر بحران اقتصادی جهان هنوز در دنیا از بین نرفته است، کشورهای تولیدکننده و مصرف کننده انرژی می بایست با همکاری یکدیگر مشکلات حاصل از این بحران را حل کنند؛ از این رو در باره این محور نیز با وزیر نفت ایران گفت و گو شد. وزیر انرژی و منابع طبیعی ترکیه در باره سرمایه گذاری در میدان گازی پارس جنوبی گفت: شرکت های خصوصی فعال در زمینه نفت و گاز ترکیه می توانند در بخش های مورد نیاز ایران سرمایه گذاری و فعالیت کنند و در صورت توافق نهایی در این زمینه، چشم انداز خوبی برای دو کشور وجود دارد.

مذاکرات گازی ایران و ترکیه تصمیمی استراتژیک و قابل دفاع

اسدالله قره خانی ، رییس کمیته نفت و گازمجلس

مذاکرات گازی ایران و ترکیه برای ترانزیت گاز طبیعی به سوئیس تصمیمی استراتژیک و قابل دفاع است و کمیسیون انرژی در صورت انعقاد این قرارداد بلندمدت در راستای نقش نظارتی اش، نظارت لازم را اعمال خواهد کرد و اجازه هدر رفتن منابع مالی کشور را نخواهد داد.

اوجی: حجم صادرات گاز ایران به ترکیه تا چند ماه آینده افزایش می یابد

معاون وزیر نفت در امور گاز هم از افزایش صادرات گاز طبیعی ایران به ترکیه خبر داد و گفت: با توجه به انجام مذاکرات در این زمینه پیش بینی می شود در چند ماه آینده، سقف صادرات گاز به این کشور افزایش یابد. جواد اوجی با بیان این که هم اکنون ایران سالانه بیش از ۱۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی (روزانه ۳۰ میلیون مترمکعب) به ترکیه صادر می کند، گفت: در سال ۲۰۱۰ شرکت ملی گاز ایران به تعهد خود در این زمینه به طور کامل عمل کرده است. معاون وزیر نفت در امور گاز همچنین در باره پیشرفت خط لوله ششم سراسری گاز کشور (خط لوله صادرات گاز به ترکیه و اروپا) گفت: تا کنون در بخشی از این خط لوله، حد فاصل عسلویه به اهواز، تزریق گاز صورت گرفته و ساخت ادامه این خط لوله نیز حد فاصل اهواز تا منطقه دهگلان در استان آذربایجان غربی به صورت فاینانس داخلی و خارجی در حال اجراست، ضمن آن که تاکنون کار احداث ۸۰ کیلومتر از این خط لوله به اتمام رسیده است. وی افزود: قرارداد ساخت خط لوله ششم سراسری گاز کشور حد فاصل دهگلان تا مرز بازرگان نیز به صورت فاینانس های داخلی و خارجی مجزا نهایی شده که بخش بزرگی از سرمایه گذاری در این طرح به عهده شرکت های خصوصی کشور ترکیه است. مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران پیش بینی کرد گاز خط لوله ششم سراسری کشور در دو سال آینده به مرز بازرگان خواهد رسید.

مدیرعامل جدید منطقه ویژه پارس تاکید کرد:

شتاب اجرای طرح های پشتیبانی، اولویت اصلی منطقه ویژه پارس

دانش نفت: سید پیروز موسوی شتاب اجرای طرح ها و پروژه های متعدد برای پشتیبانی از طرح توسعه مخزن گازی مشترک پارس جنوبی را اولویت اصلی سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس خواند و گفت: با همگرایی و همدلی تمام مسئولان این مهم محقق می‌شود.

مدیرعامل سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس تصریح کرد: توسعه و تقویت زیرساخت های منطقه ویژه پارس و حرکت در مسیر توسعه پایدار، در گرو همگرایی و تعامل بین تمام دلسوزان نظام در کشور و استان بوشهر است. موسوی افزود: امروز به یاری خداوند، فضای همگرایی، هماهنگی و تعامل و همفکری در تمام حوزه ها در کشور و به ویژه در استان بوشهر فراهم است؛ این خود مزیت هایی است که می توان با استفاده از آن طرح های پشتیبانی توسعه مخزن مشترک پارس جنوبی را با شتاب بیشتری اجرا کرد.وی ادامه داد: شتاب عملیات اجرایی طرح توسعه مخزن مشترک پارس جنوبی رو به افزایش است؛ از این رو با نشست های مشترک و همفکری بین تمام مسئولان ذیربط باید به گونه ای رفتار کرد که تاخیری در مجموعه فعالیت ها ایجاد نشود.مدیرعامل جدید سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس یادآور شد: وجود توانمندی بالا و چشمگیر مجموعه مدیران شرکت های نفت، گاز و پتروشیمی مستقر در منطقه ویژه پارس و هماهنگی با مجموعه مسئولان استان موجب دلگرمی است و این مزیت بزرگی برای انجام مسئولیت های محوله است.موسوی اظهار امیدواری کرد، با توکل و امید به خدا و با بهره گیری و استفاده از تجارب بالای مدیران و همکاری با استان بوشهر، بتوانیم خدمتگزاری شایسته برای مردم استان بوشهر و میهن اسلامی باشیم و زیرساخت های موجود در سه حوزه منطقه ویژه (پارس جنوبی، پارس کنگان و پارس شمالی) را توسعه دهیم.

اخبارنفت

با حکم مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران مدیرعامل جدید شرکت پتروپارس منصوب شد

احمد قلعه بانی در حکم های جداگانه محمد جواد شمس را به سمت مدیرعامل شرکت پتروپارس و غلامرضا منوچهری را به سمت مشاور مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران منصوب کرد.

در حکم احمد قلعه بانی، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، خطاب به محمد جواد شمس آمده است: نظر به مراتب تعهد، تخصص و تجربه های ارزنده جنابعالی و با توجه به مصوبه مجمع عمومی شرکت پتروپارس، به موجب این حکم به سمت مدیر عامل و عضو اصلی هیئت مدیره شرکت پتروپارس منصوب می شوید.

موارد ذیل از حیطه وظایف آن شرکت مورد تاکید است:

- اجرای جدی طرح ها و پروژه های در دست آن شرکت به ویژه «پارس جنوبی» طبق برنامه زمان بندی تعیین شده؛

- انتقال و بومی سازی دانش و فناوری های جدید در اجرای طرح ها و پروژه ها؛

- ساماندهی فرآیندهای بازاریابی برای اجرای پروژه ها و طرح ها در داخل و خارج از کشور؛

- ساختارسازی مناسب برای افزایش بهره وری.

احمد قلعه بانی، مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران، در حکمی جداگانه از تلاش های دکتر غلامرضا منوچهری، مدیر عامل پیشین شرکت پتروپارس، قدردانی و وی را به سمت مشاور مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران منصوب کرد.در حکم احمد قلعه بانی خطاب به منوچهری آمده است: با عنایت به تعهد، تخصص و تجارب ارزشمند جنابعالی، به موجب این حکم به سمت مشاور مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران منصوب می شوید.امید است با اتکال به الطاف خداوند متعال و توجه های حضرت ولی عصر (عج) موفق و موید باشید.محمد جواد شمس پیش تر مدیر پروژه فازهای ۶، ۷ و ۸ میدان گازی پارس جنوبی در شرکت نفت و گاز پارس بود.

انتصاب سرپرست جدید روابط عمومی شرکت نفت و گاز پارس

مدیرعامل شرکت نفت وگاز پارس ، طی حکمی آقای «محمد نور محمد» را به سمت سرپرست روابط عمومی شرکت نفت و گاز پارس منصوب کرد.

به گزارش روابط عمومی شرکت نفت و گاز پارس ، موسی سوری، جهت دهی راهبردی به برنامه ها و فعالیتهای روابط عمومی، توسعه فرهنگ سازمانی شرکت در راستای توسعه پایدار،یکپارچه و دانایی محورمنطقه، توسعه علمی و یکپارچه مطالعات و فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی و تقویت ارتباطات و تعاملات درون سازمانی و برون سازمانی با تمرکز بر ویژگیهای فرهنگی و اجتماعی منطقه را به عنوان ماموریت اصلی سرپرست جدید روابط عمومی تعیین کرده است. مدیر عامل شرکت نفت وگاز پارس همچنین از نورمحمد خواسته است با تدوین چارچوب هایی مناسب و هدفمند نسبت به اطلاع رسانی شفاف و منطقی در یک همگامی موثر با رسانه های ملی و محلی و نیز همکاری اثربخش با ذینفعان کلیدی نظیر جامعه محلی، ملی و بین المللی، وزارت نفت ، دولت و مجلس، مراکز علمی و تخصصی، رسانه ها و تامین کنندگان کلا اهتمام ویژه ای ارایه دهد . مهندس سوری در پایان حکم از زحمات آقای حسین نصرت زاده در زمان تصدی این پست ، تقدیر کرده است.

با شکست سیاست تحریم آمریکا صورت گرفت؛ افزایش ۸۹ درصدی صادرات نفت ایران به آلمان در سال ۲۰۱۰

سازمان تجارت خارجی آلمان با اشاره به افزایش ۸۹ درصدی حجم صادرات نفت ایران به این کشور در ۱۱ ماه نخست ۲۰۱۰ اعلام کرد: ایران دهمین صادرکننده نفت به آلمان طی این مدت بوده است.

به گزارش خبرگزاری رویترز، سازمان اقتصاد دولتی و تجارت خارجی آلمان موسوم به بافا اعلام کرد: متوسط قیمت نفت وارداتی این کشور در ماه نوامبر ۲۰۱۰ به بیش از ۴۷۳.۷۴ یورو به ازای هر تن رسیده است . این رقم ۲۱.۲ درصد بیشتر از مدت مشابه سال ۲۰۰۹ میلادی است . متوسط قیمت نفت وارداتی آلمان در ماه نوامبر همچنین ۲.۷ درصد بیشتر از ماه اکتبر بوده است. بر اساس این گزارش میزان کل واردات نفت خام آلمان در ۱۱ ماه نخست ۲۰۱۰ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن با رشد بیش از ۲۰ درصدی به ۳۷ میلیارد دلار رسیده است. آلمان در این مدت ۸۵.۱ میلیون تن نفت وارد کرده است. بر اساس این گزارش، ایران در این مدت به عنوان دهمین صادرکننده بزرگ نفت به آلمان شناخته شده است.

نشریه پلاتز گزارش داد:

تداوم روند معمول صادرات نفت ایران به رغم تحریم ها

نشریه اقتصادی پلاتز از افزایش ۱۷۰ هزار بشکه ای تولید نفت اوپک در دسامبر ۲۰۱۰ خبر داد و نوشت:ایران نیز به رغم تحریم ها سطح تولید و صادرات نفت خود را مطابق گذشته حفظ کرده است.

نشریه پلاتز افزود: میانگین تولید نفت ۱۲ عضو اوپک در ماه دسامبر ۲۰۱۰ به بیش از ۲۹.۲۷ میلیون بشکه در روز رسیده که این رقم نسبت به تولید ۲۹.۱ میلیون بشکه ای ماه نوامبر بیش از ۱۷۰ هزار بشکه رشد داشته است . بر اساس این گزارش تولید نفت اوپک به غیر از عراق نیز در این مدت با ۱۴۰ هزار بشکه افزایش نسبت به نوامبر به بیش از ۲۶.۸۴ میلیون بشکه رسیده است . این رقم در ماه نوامبر به ۲۶.۷ میلیون بشکه در روز رسیده بود . جان کینگستون سردبیر نشریه پلاتز تاکید کرد افزایش تولید نفت اوپک در ماه دسامبر خبر بسیار خوبی برای کشورهای مصرف کننده است . اوپک در آخرین نشست خود در ۱۱ دسامبر سقف تولید خود را برای سه ماه نخست ۲۰۱۱ بدون تغییر حفظ کرده است . اوپک از دسامبر ۲۰۰۸ تا کنون سقف تولید خود را در ۲۴.۸۴۵ میلیون بشکه حفظ کرده است . پیش بینی می شود افزایش تولید اوپک در ماه دسامبر موجب کاهش فشار بر قیمت جهانی بنزین خواهد شد .